

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 307/2019-37

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 20. augusta 2019 predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť neziskovej organizácie [REDACTED] [REDACTED] zastúpenej advokátom JUDr. Ľubomírom Hlbočanom, Vajnorská 131/20, Bratislava, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva podľa čl. 1 ods. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Trnave sp. zn. 10 Co 369/2017 z 21. novembra 2018, a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť neziskovej organizácie [REDACTED]
o d m i e t a pre neprípustnosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. marca 2019 elektronicky doručená sťažnosť neziskovej organizácie [REDACTED] [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia

jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva podľa čl. 1 ods. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 10 Co 369/2017 z 21. novembra 2018 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“).

2. Sťažovateľka v sťažnosti uviedla, že žalobou podanou na Okresnom súde Galanta (ďalej len „okresný súd“) sa domáhala, aby okresný súd zaviazal obec [REDACTED] (ďalej len „žalovaný“) zaplatiť jej sumu 50 866,46 € s príslušenstvom a trovy konania z titulu vydania bezdôvodného obohatenia, ktoré zodpovedá investícii sťažovateľky do nehnuteľnosti žalovaného, ktorá jej bola prenajatá na základe zmluvy o nájme a predkupnom práve nehnuteľností z 1. marca 2006 (ďalej len „nájomná zmluva“) uzatvorenej na dobu určitú do 31. decembra 2006.

3. V čl. I ods. 1.1 nájomnej zmluvy sa sťažovateľka ako nájomca zaviazala investovať vlastné finančné prostriedky na prestavbu predmetnej budovy a využívať ju výlučne pre účely sociálnej pomoci a poskytovanie zdravotníckej starostlivosti. Dodatkom č. 1 k nájomnej zmluve bol nájom nehnuteľnosti predĺžený do 31. decembra 2007 a súčasne bolo dohodnuté, že „*V prípade zrušenia tejto zmluvy o nájme a predkupnom práve nehnuteľnosti sa prenajímateľ zaväzuje uhradiť nájomcovi všetky finančné náklady účelne vynaložené na prestavbu zariadenia poskytujúceho sociálne a zdravotnícke služby, ktoré prenajímateľovi dostatočne preukáže a podloží faktúrami a príslušnou dokumentáciou, vrátane zvýšenej hodnoty diela, určenej znaleckým posudkom. Prenajímateľ je povinný uhradiť nájomcovi účelne vynaložené náklady na prestavbu nehnuteľnosti v lehote do 30 dní od zrušenia zmluvy, inak je prenajímateľ povinný zaplatiť počnúc 31. dňom omeškania zmluvnú pokutu vo výške 0,05 % z dlhovanej sumy za každý deň omeškania, čím nie je dotknutý nárok na náhradu škody .“*

4. Okresný súd vo veci rozhodol rozsudkom sp. zn. 16 C 7/2009 zo 14. júna 2017 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) tak, že žalobu v celom rozsahu zamietol s odôvodnením, že nájom na základe nájomnej zmluvy v znení dodatku skončil uplynutím doby nájmu, teda 31. decembra 2007, a preto sťažovateľke nevzniklo z dojednaní uvedeného v bode 5.3 dodatku právo na úhradu účelne vynaložených finančných nákladov, pretože v tomto ustanovení zmluvné strany mali na mysli, že pod zrušením zmluvy sa nerozumie uplynutie dojednanej doby nájmu (ale jej zrušenie právnym úkonom urobeným zo strany žalovaného odstúpením) a na základe tohto ustanovenia sťažovateľke nemohlo vzniknúť právo na zaplatenie účelne vynaložených finančných prostriedkov. Druhý dôvod, ktorým súd I. inštancie odôvodnil zamietnutie žaloby, bolo nepreukázanie účelnosti vynaložených nákladov na rekonštrukciu.

5. Rozsudok okresného súdu napadla sťažovateľka odvolaním z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci. Krajský súd napadnutým rozhodnutím potvrdil rozsudok okresného súdu a svoje rozhodnutie založil na stotožnení sa s rozhodnutím súdu I. inštancie, teda že sťažovateľka nepreukázala účelnosť vynaložených financií na prestavbu nehnuteľností, pričom už (oproti súdu I. inštancie) už poukazoval na konkrétne dôkazy, o ktoré začal opierať svoje úvahy a ktoré v tomto smere prvýkrát vyslovil. Napokon odvolací súd v uviedol, že dôvodom, pre ktorý súd prvej inštancie prvotne zamietol žalobu (výklad zmluvne dohodnutého pojmu zrušenia zmluvy), sa nebude zaoberať z dôvodu nepreukázania účelnosti vynaloženia finančných prostriedkov na prestavbu nehnuteľnosti sťažovateľkou.

6. Sťažovateľka ďalej obsiahlo poukázala na konkrétne výpovede svedkov, z ktorých malo vyplývať, že vynaloženie finančných prostriedkov sťažovateľkou na prestavbu a rekonštrukciu prenajatých nehnuteľností bolo nevyhnutné a jednoznačne účelné a tiež na znalecký posudok vypracovaný znalcom z odboru stavebníctva, odhadu hodnoty nehnuteľností – odhad hodnoty stavebných prác, z ktorého vplynula výška ceny stavebných prác, ako aj ich účelnosť.

7. Odvolací súd podľa názoru sťažovateľky svoje rozhodnutie založil len na tom, že sťažovateľka nepreukázala účelné vynaloženie finančných prostriedkov, pretože nebola odborne a úplne dokončená strecha a do budovy zatekalo. Uvedené však podľa sťažovateľky nezakladá aj neúčelnosť vynaloženia finančných prostriedkov na práce súvisiace s výmenou podlahy, práce na sadrokartónových priečkach a stropoch, práce na vnútorných rozvodoch, na odkanalizovaní vnútorných priestorov, na kanalizačnej prípojke, na vykurovacích rozvodoch, na elektroinštalácii, výkopové práce, búracie práce atď., čo už odvolací súd v rozhodnutí nevysvetľuje, a preto jeho rozhodnutie je možné označiť za arbitrárne, svojvoľné, nepresvedčivé, nelogické a snažiace sa vyvracať zistený skutkový stav veci, čím bolo porušené základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu a právo na spravodlivý súdny proces.

8. Sťažovateľka tiež namietala, že právne závery krajského súdu sú v príkrom nesúlade so zisteným skutkovým stavom a jeho odôvodnenie je nezlučiteľné so základnými ústavnými právami na súdnu ochranu a právom vlastniť majetok, so základným právom na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj s právom podľa čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu. Krajský súd totiž jednostranne prihliadal len na tie výpovede svedkov, v ktorých sa svedkovia vyjadrovali k neodbornému a nedostatočnému vykonaniu opravy strechy.

9. Na základe uvedeného sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd po predbežnom prerokovaní prijal sťažnosť na ďalšie konanie a vyniesol tento nález:

„1. Základné práva sťažovateľa [redacted] [redacted] vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo podľa čl. 1 ods. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd právoplatným rozsudkom Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 10Co/369/2017-566 zo dňa 21.11.2018 porušené bolo.

2. Rozsudok Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 10Co/369/2017-566 zo dňa 21.11.2018 sa zrušuje a vec sa v r a c i a Krajskému súdu v Trnave na ďalšie konanie.

zistuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

14. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

15. Z obsahu sťažnosti, ako aj navrhovaného petitu vyplýva, že sťažovateľka sa domáha vyslovenia porušenia označených práv rozsudkom krajského súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok okresného súdu o zamietnutí žaloby sťažovateľky, ktorou sa domáhala zaplata sumy 50 866,46 € s príslušenstvom z titulu vydania bezdôvodného obohatenia. Sťažovateľka namieta najmä nesprávne právne posúdenie jej právnej veci krajským súdom, napadnutý rozsudok považuje za svojvoľné, arbitrárne, nedostatočne odôvodnené rozhodnutie a v ňom vyslovené právne závery za nekorešpondujúce so zisteným skutkovým stavom. Súčasne sťažovateľka uviedla, že vzhľadom na skutočnosť, že nesprávne právne posúdenie veci nezakladá dovolací dôvod ani podľa § 420 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) ani podľa § 421 CSP, domáha sa preto ochrany svojich práv podaním ústavnej sťažnosti.

16. Ústavný súd v súvislosti s námietkami sťažovateľky poukazuje na svoje rozhodnutia, podľa ktorých všeobecné súdy sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie základných práv a slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje, preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy,

ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (porovnaj I. ÚS 9/00, II. ÚS 592/2013, III. ÚS 375/2010, IV. ÚS 26/04).

17. Súčasťou ustálenej judikatúry ústavného súdu je aj právny názor, podľa ktorého princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu je ústavným príkazom pre každú osobu. Preto každý, kto namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany, a pred tým, ako podá sťažnosť ústavnému súdu, požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorého kompetencia predchádza právomoci ústavného súdu (IV. ÚS 128/04). Sťažovatelia nemajú podľa ústavy, zákona o ústavnom súde a stabilizovanej judikatúry ústavného súdu na výber, ktorý z oboch ústavne existujúcich systémov súdnej ochrany využijú, ale sú povinní postupovať od súdnej ochrany poskytovanej všeobecnými súdmi k súdnej ochrane, na ktorú je kompetentný ústavný súd. Toto „poradie“ sa nedá sťažovateľmi ovplyvniť a jeho vnútorná logika vychádza z toho, že aj všeobecné súdnictvo je zodpovedné za ochranu základných práv a slobôd na úrovni jeho právomocí (čl. 142 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 1 CSP). Iba za predpokladu, že sťažovatelia vyčerpajú všetky im dostupné právne prostriedky súdnej a inej právnej ochrany svojho základného práva alebo slobody a pri ich uplatnení nie sú úspešní, môžu sa uchádzať o ochranu tohto základného práva alebo slobody sťažnosťou podanou ústavnému súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. IV. ÚS 193/2010, I. ÚS 178/2011, IV. ÚS 453/2011, III. ÚS 703/2017).

18. Podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavná sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

Podľa § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie sťažnosti pre jej neprípustnosť, ak sťažovateľ preukáže, že nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd, z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

19. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

Podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Podľa § 421 ods. 1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu,

b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c) ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

20. Citovaná právna úprava (účinná od 1. júla 2016) presunula ťažisko tvrdenia a preukazovania väd zmätočnosti rozhodnutia odvolacieho súdu na dovolateľa, ktorý limity posúdenia prípustnosti dovolania určuje obsahom podaného dovolania.

21. Z obsahu sťažnosti je zrejmé, že sťažovateľka považuje právne posúdenie ňou uplatneného nároku – vydania bezdôvodného obohatenia krajským súdom za nesprávne. Ďalej je presvedčená, že odôvodnenie napadnutého rozsudku je nedostačujúce z hľadiska jej základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie. Z uvedeného je tiež zrejmé, že sťažovateľka sa ochrany svojich práv mohla domôcť prostredníctvom dovolania, ak konanie ako celok nevykazovalo znaky zákonnosti a spravodlivosti.

22. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré

sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napríklad o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom *denegatio iustitiae* (odmietnutia spravodlivosti) [uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo 155/2017 z 25. októbra 2017].

23. V tejto súvislosti ústavný súd už v minulosti judikoval, že v prípadoch uplatnenia dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku spôsobilého zabezpečiť ochranu práv sťažovateľa, následne však odmietnutého dovolacím súdom pre neprípustnosť je lehota pre podanie sťažnosti ustanovená § 53 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov v zásade zachovaná aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu všeobecného súdu (m. m. III. ÚS 674/2014, pozri aj rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. 11. 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, body 51, 53 a 54). Tento princíp sa napokon premietol i do ustanovenia § 124 poslednej vety zákona o ústavnom súde, podľa ktorého ak bol vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, lehota na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku.

24. Keďže sťažovateľka nepreukázala, že dovolanie nepodala z dôvodov hodných osobitného zreteľa, v okolnostiach jej prípadu neprichádzal do úvahy prípadný postup ústavného súdu v zmysle § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

25. Na základe uvedeného ústavný súd podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde sťažnosť ako neprípustnú odmietol.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. augusta 2019